

modum animæ unita: sed hæc quatuor necesse est simul fuisse, scilicet conceptionem carnis, creationem animæ, conjunctionem utriusque, & unionem ad Deitatem.

Unde patet responsio ad primam quæstionem: non enim fuit possibile quod caro prius fuerit concepta, & postmodum assumpta: quia si ante assumptionem concepta fuisset, propriam hypostasim habuisset: & tunc post assumptionem, vel mansisset illa hypostasis, & sic non potuisset fieri unio in hypostasi; vel non mansisset, & hoc sine corruptione carnis prius conceptæ accidere non posset: ratio enim hypostasis non est accidentaliter rei, ut re eadem numero manente, alia hypostasis esse possit.

Ad primum ergo dicendum, quod quamvis illud quod non est, non possit assumi, tamen possibile est ut in eodem instanti in quo esse habet, assumatur, ut sic esse rei assumptæ non præcedat assumptionem tempore, sed natura.

Ad secundum dicendum, quod quamvis motus secundum principium sui, vel medium, non possit esse simul cum eo ad quod motus terminatur, tamen ultimum motus potest esse simul cum eo; sicut alteratio terminatur ad generationem, ita quod in eodem instanti in quo alteratio terminatur, forma substantialis introducit: ita etiam in eodem instanti in quo conceptio terminatur, quando caro primo concepta est, tunc assumi potest. Et quia conceptio in instanti facta est, non differebat in ea primum medium, & terminus: & ideo simpliciter loquendo conceptio simul fuit cum assumptione.

SOLUTIO II.

Ad secundam quæstionem patet etiam responsio ex prædictis. Non enim est possibile ut caro prius assumpta sit, & postmodum animata propter duorum quia assumptibilitatem habet ab anima, quam sibi anima conferre non potest antequam ei uniat: rum etiam quia partes assumptibilitatem habent à toto, ut prius dictum est.

Ad primum ergo dicendum, quod corpus assumptibile est, secundum quod ordinem habet ad animam, & ad totum; quem ordinem habere non potest, nisi postquam animæ unitum est, & actu pars humanæ naturæ effectum; & tamen separata anima, & dissoluta toto, adhuc remanet ille ordo in corpore secundum spem resurrectionis; sicut & habitus acquisitus, ut virtus politica, causatur per actualem operationem, & tamen transeunte actuali operatione remanet habitus. Unde patet quod corpus non potest assumi antequam animæ uniat; & tamen si anima separaretur post unionem, remaneret caro nihilominus assumpta, & Divinitati unita.

Ad secundum dicendum, quod forma præsupponit materiam propriam, & dispositam, non ordine temporis, sed ordine naturæ: quia in eodem instanti in quo materia fit necessitas, idest in ultimo instanti dispositionis, inducitur forma substantialis: & ideo non oportet quod prius tempore caro sit concepta quam anima uniat.

SOLUTIO III.

Ad tertiam quæstionem patet responsio ex prædictis. Non enim potuit anima prius assumi, quam carni uniretur, cum assumptibilis sit per hoc quod est pars humanæ naturæ.

(1) *Al.* compositionem corporis.

Ad primum ergo dicendum, quod extremum non semper prius tempore conjungitur medio quam alteri extremorum: simul enim tempore aer paritur à colore, & visus; sed tamen aer prius patitur ordine naturæ, quia passio aeris causat passionem visus. Similiter etiam non est necessarium quod prius tempore Deitas sit unita animæ quam carni.

Ad secundum dicendum, quod anima quamvis sit dignior corpore, est tamen forma corporis. Formæ autem non est ut tempore materiam præcedat, sed dignitate tantum. Divinitas autem non unitur humanæ naturæ ut forma. Unde non est similis ratio utrobique.

EXPOSITIO TEXTUS.

Quod autem humanæ naturæ sive humanitatis, vocabulo anima, & caro intelligi debeant, aperte docet Hieronymus. Non est intelligendum per humanitatem animam, & corpus, quasi proprie dici possit, humanitas est anima, & corpus; sed sicut in toto intelliguntur partes, ut in domo paries, & tectum, quæ tamen de toto non prædicantur: unde etiam in auctoritate beati Hieronymi (Pelagii) subditur: *Humanitas, quæ ex anima continetur, & corpore*: non dicit; *Quæ est anima, & corpus.*

Errant ergo qui nomine humanitatis non substantiam, sed proprietatem quamdam à qua homo nominatur, significari contendunt. Per hanc proprietatem, quæ ab eis humanitas dicitur, potest intelligi forma consequens partium (1) compositionem, scilicet corporis, & animæ, in qua sicut in natura communi omnia individua communicant. Forte enim qui hoc posuerunt, sapiebant opinionem Platonis, qui posuit formas universales in actu habere esse in natura præter materiam. Sic enim secundum eum, ut Philosophus in I. Metaph. (text. vi.) dicit, forma hominis erat sine carnibus, & ossibus, & sine aliis partibus ejus: & talem humanitatem sine corpore, & anima isti assumptam ponebant: & contra tales Damascenus dicit in III. Lib. cap. xi. *Neque eam quæ nuda contemplatione consideratur, naturam assumpsit: non enim incarnatio esset, sed deceptio & fictio incarnationis.* Vel tangit, ut quidam dicunt, opinionem eorum qui dicebant, Christum, secundum quod est homo, non esse quid, sed qualiter se habens, quod infra rangeatur dist. vi.

Quod evidenter idem Joannes ostendit. Sciendum, quod Magister accipit verba Joannis Damasceni, sed non sensum. Inducit enim Damascenus hæc verba ad confutandum errorem eorum qui dicebant in Christo unam tantum naturam esse, quasi confectam ex Divinitate, & humanitate, sicut una quædam natura conficitur ex anima, & corpore; quæ signatur cum dicitur omnes homines esse ejusdem naturæ; non ita quod in quolibet eorum anima, & corpus sint unius naturæ ad invicem comparata, sed quia ex his duobus una natura conficitur, in qua omnes conveniunt. Sed non ita est in Christo quod ex humanitate, & Divinitate una communis natura resultet, quæ sit quasi communis species de pluribus prædicata, qui Divinitatem, & humanitatem simul habeant. Magister autem assumit hæc verba ad impugnandum positionem eorum qui proprietatem quæ humanitas dicitur, assumptam dicebant. Humanitas enim si consideretur ut communis, species est quæ in pluribus invenitur; secundum quem modum

omnium hominum dicitur una natura. Sic autem communis species humanitatis in Christo non est: non enim humanitas Christi est communis in actu, sed est humanitas singularis.

Neque enim factus est, nec est, nec aliquando fiet alius. Videtur quod hæc probatio nulla sit: multæ enim species sunt quæ non nisi de uno individuo prædicantur, ut sol, & luna. Sed dicendum ad hoc quod secundum intentionem Magistri facile est respondere. Omnis enim species quæ participatur à multis individuis, prædicatur de omnibus eis: unde si species humana, prout est communis, esset quid subsistens præter singularia, ipsa de omnibus prædicaretur: unde si talem humanitatem Christus assumpsisset, homo qui est Christus, de omnibus hominibus prædicaretur. Secundum intentionem vero Damasceni aliter est dicendum, quod omnis natura communis in quantum hujusmodi, in multis inveniri potest. Sed si aliqua species sit quæ in uno tantum est individuo, hoc est propter aliquid aliud, quod non est de intellectu illius naturæ: unde possibile est intelligere plures soles. Sed singulare habet incomunicabilitatem per id quod est de ratione ejus, scilicet per materiam, quæ esset pars diffinitionis ejus, si diffiniretur, ut ex VIII. Metaph. (text. vi. vii. viii. ix.) patet. Unde non est possibile intelligi hunc hominem de pluribus prædicari. Unde

patet quod illud quod nec actu, nec intellectu de pluribus dici potest, est singulare. Hujusmodi autem est Christus: quare hoc nomen *Christus* non significat unam naturam communem resultantem ex unionem Divinitatis, & humanitatis, sed unam hypostasim subsistentem in utraque natura.

Omnia quæ in nostra natura plantavit Deus, Verbum assumpsit. Intelligendum est de his quæ sunt de ratione humanæ naturæ sicut principia essentialia ipsius, vel etiam ea quæ ex principis essentialibus consequuntur, ut naturales proprietates: unde non est instantia de immortalitate, quæ gratis primo homini concessa est.

Et tamen prædicant istum visibilem solem radios suos per omnes facies, & sordes corporum spargere, & eos mundos, & sinceros servare. Responsio quare sol non inficitur ex hoc quod radios suos per facies spargit hæc est: quia non communicat cum aliis corporibus in materia, ut simul agens patiatur, sicut ea quæ in materia communicant, dum agunt, patiuntur, ut in I. de gener. (text. xlvi.) dicitur. Anima autem communicat corpori in materia, non ex qua fit anima, sed in qua fit; & ideo ex conjunctione ad corpus inficitur. Divinitas autem non communicat cum corpore neque in materia ex qua, cum omnino sit immaterialis, neque sicut materia in qua, cum non uniat corpori sicut forma ejus.

DISTINCTIO II.

De carne quam Verbum assumpsit, quæ alis ante fuerit, & qualis assumpta sit.

Quæritur etiam de carne Verbi, an prius quam conciperetur, obligata fuerit peccato; & an talis fuerit assumpta à Verbo. Sane dici potest, & credi oportet juxta sanctorum attestacionis convenientiam, ipsam prius peccato fuisse obnoxiam, sicut reliqua virginis caro; sed Spiritus Sancti operatione ita mundata ut ab omni peccati contagione immunis uniretur Verbo; poena tamen, non necessitate, sed voluntate assumptis, remanente. Mariam quoque totam Spiritus Sanctus in eam (1) superveniens à peccato prorsus purgavit, & à fomite peccati etiam liberavit; vel fomitem ipsum penitus evacuando, ut quibusdam placeret, vel sic debilitando, & extenuando, ut ei postmodum peccandi occasio nullatenus extiterit. Potentiam quoque generandi absque viri semine virgini præparavit. Ita enim verba Evangelii docent, ubi Angelus Virginem alloquens, ait (Luc. 1. 35.) „ Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi; „ & quod nasceretur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei. Cui sacra Virgo respondit: „ Ecce ancilla Domini: fiat mihi secundum verbum tuum. Quod exponens Joannes (2) ait: „ Post consensum autem sanctæ Virginis, Spiritus Sanctus (3) supervenit in ipsam secundum verbum Domini quod Angelus dixit, „ xit, purgans ipsam, & potentiam Deitatis Verbi receptivam (4) præparans simul, & generativam: & tunc obumbravit ipsam Dei altissimi (4) per se sapientia, & virtus existens, id est Filius Dei Patris honorabilis, id est; consubstantialis (5), sicut divinum semen, & copulavit sibi ipsi ex sanctissimis, & purissimis ipsius Virginis sanguinibus carnem animatam anima rationali, & intellectiva, (6) primitias nostræ conspersionis non seminans, sed per Spiritum creans. Quare simul caro, simul Dei caro, simul caro animata, anima rationali, & intellectiva; simul Dei Verbi caro, animata anima rationali, & intellectiva. Ex his perspicuum fit quod ante diximus, carnem scilicet Verbi simul conceptam, & assumptam; eandemque immo Virginem totam Spiritu Sancto præveniente ab omni labe peccati castificatam: cui collata est potentia novo more generandi, ut sine coitu viri, sine libidine concipientis, in utero Virginis celebraretur conceptus Dei & hominis: illa enim caro quam Deus sibi ex Virgine unire dignatus est, sine vitio concepta, & sine peccato nata est. Hanc tamen carnem non celestis, non aeræ, non alterius cuiuscumque putet esse naturæ; sed ejus cujus est omnium hominum caro. (7)

Auctoritate confirmat ex tunc fuisse Virginem immunem à peccato.

Quod autem sacra Virgo ex tunc ab omni peccato immunis extiterit, Augustinus evidenter ostendit in Libro de natura & gratia (cap. xxxvi.) inquit: „ Excepta Virgine Maria, de qua propter honorem

(1) *Al.* præveniens. (2) *Al.* prævenit. (3) *Nicolai*, præbens. (4) *Idem*: per se subsistens Dei sapientia & virtus, idest &c. (5) *Idem addit Patri.* (6) *Ita ex Damasceno restituit Nicolai: al.* nostræ antiquæ conspersionis &c. (7) *Addit Nicolai: (Ut Fulgentius ait Lib. de Fide ad Petrum cap. 11. circa medium.)*

Ex Edit. P. Nicol. (a) Damascenus Lib. III. cap. 11.

rem Domini nullam prorsus, cum de peccato agitur, haberi volo quaestionem. Inde enim scimus quod ei plus gratiae est collatum ad vincendum ex omni parte peccatum, quod concipere, ac parere meruit eum quem constat nullum habuisse peccatum. Hac igitur Virgine excepta, si omnes sancti, & sanctae congregari possent, & quaereretur ab eis, an peccatum haberent, quid responderent nisi quod Joannes ait (I. Joan. 1. 8.) Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, nos ipsos seducimus? Illa autem Virgo singulari praevienta est gratia, atque repleta, ut ipsum haberet ventris sui fructum quem ex initio habet universitas Dominum: (8) ut illud quod nascebatur ex propagine primi hominis, tantummodo generis, & non criminis originem duceret. (9)

Quare non fuit Christus decimatus in Abraham, sicut Levi cum caro quam accepit, in eo fuerit peccato obnoxia.

CUM autem illa caro cujus excellentia singularis verbis explicari non potest, antequam esset Verbo unita, obnoxia fuerit peccato (10) in Maria, & in aliis a quibus propagatione traducta est; non immerito videri potest in Abraham peccato subjacuisse, cujus universa caro peccato subjacebat. Unde quaeri solet, quare Levi dicatur decimatus in Abraham, & non Christus, cum in lumbis Abraham uterque fuerit secundum materialem rationem, quando decimatus est Abraham; idest, decimas dedit Melchisedech. Tunc enim Apostolus (Hebr. VII.) Levi decimatum dicit in Abraham tamquam in materiali causa. Quia ea decimatione sicut Abraham minor Melchisedech ostenditur, cui personaliter decimas solvit; ita & Leviticus ordo, qui in Abraham secundum rationem seminalem erat, & ex eo per concupiscentiam carnis descendit. Christus autem non est decimatus: quia licet ibi fuerit secundum carnem, non tamen inde descendit secundum legem communem, scilicet per carnis libidinem, sicut etiam in Adam omnes peccaverunt, sed non Christus. Unde Augustinus super Genes. (ad lit. Lib. X. cap. XXIX. & XX.) „Sicut Adam peccante, qui in lumbis ejus erant, peccaverunt; sic Abraham dante decimas, qui in lumbis ejus erant, decimati sunt.“ Sed hoc non sequitur in Christo, licet & in lumbis Adae, & Abraham fuerit, quia non secundum concupiscentiam carnis inde descendit. Cum ergo Levi, & Christus secundum carnem essent in lumbis Abraham quando decimatus est; ideo pariter decimati non sunt, quia secundum aliquem modum non erat ibi Christus quo erat ibi Levi. Secundum quippe rationem seminalem illam ibi fuit Levi, qua ratione per concubitum venturus erat in matrem; secundum quam rationem non erat ibi Christi caro, quamvis secundum ipsam ibi fuerit Mariae caro. Ille ergo decimatus est in Abraham qui sic fuit in lumbis Abraham, sicut ille fuit in lumbis patris sui, idest qui sic est natus de patre Abraham, sicut ille de suo patre natus est, scilicet per legem carnis, & invisibilem concupiscentiam.

Qua ratione Christi caro dicta est in Scriptura non fuisse peccatrix, sed similis: quo aperitur quare obligata peccato non fuerit in Christo.

Quocirca primitiam nostrae massae recte dicitur assumpsisse Christus: quia non carnem peccati, sed similitudinem carnis peccati accepit. „Misit enim Deus Filium suum (ut ait Apostolus Rom. VIII. 3.) in similitudinem carnis peccati.“ Assumpsit enim Verbum carnem peccatrici similem in peccato, & non in culpa, & ideo non peccatricem. Caetera vero hominum caro omnis peccati caro est: sola illius non est caro peccati, quia non eum mater concupiscentia, sed gratia concepit. Habet tamen similitudinem carnis peccati per passibilitatem, & mortalitatem: quia esurit, & sinit, & hujusmodi. Licet ergo eadem caro sit ejus quae & nostra, non tamen illa facta est in utero sicut nostra: est enim sanctificata in utero, & nata sine peccato, nec ipse in illa unquam peccavit. In poena ergo similis est nostra, non in qualitate peccati: quia pollutionem quae ex concupiscentiae motu concepta est, omnino non habuit, nec ex carnali delectatione nata est. Venit ergo ad corpus immaculatum, quod praeter libidinis concupiscentiam conceptum fuit; nec illud in se habuit vitium quod in aliis est causa peccati; nec in eo peccavit. Ideoque vere dicitur Verbi caro non fuisse in Christo obligata peccato.

Quidam videtur adversari illi sententiae qua dictum est, carnem Christi non prius conceptam quam assumptam.

ILLI autem sententiae qua supra diximus, carnem Verbi non ante fuisse conceptam quam assumptam, videtur obviare quod Augustinus ait super Joannem (cap. II.) ubi legitur: „Solvite templum hoc, & in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergo Judaei: Quadraginta & sex annis aedificatum est hoc templum, & tu in tribus diebus excitabis illud? Hic (inquit aequivalenter tract. x. in Joan. Lib. LXXXIII.) Quae. quae. LVI. & Lib. IV. de Trin. cap. v.) numerus perfectioni dominici corporis convenit: quia, ut dicunt Physici, tot diebus forma humani corporis perficitur.“ Horum occasione verborum, quidam dicere praesumpserunt, dominici corporis formam tot diebus, ad modum aliorum corporum, perfectam, & membrorum lineamentis distinctam, & mox Verbum Dei sibi univisse carnem, & animam: & hoc modo dicunt illum numerum perfectioni dominici corporis convenire. Sed alia ratio illius dicti extitit, ex qua sana verbi intelligentia oritur. Non enim ideo illud dicit Augustinus quod mox ut caro illa opere Spiritus Sancti sanctificata, & a reliqua separata fuit, Verbo Dei cum anima uniretur, ut perfectus, & verus Deus esset perfectus, & verus homo, sed quia membrorum illius dominici corporis distinctio in ipso momento conceptionis, & unionis Dei, & hominis adeo tenuis erat & parva, ut humano visui vix posset subjici. Diebus autem illis quos memorat Augustinus, perfecta est, & notabilis facta. Incarnatum est

(8) Addit Nicolai: (ait iterum Fulgentius de Fide ad Petrum ut supra.) (9) Idem subdit, sicut loquitur Augustinus. (10) Al. perperam in materia.

igitur Verbum, ut ait Joannes Damascenus (de Fide orthod. Lib. III. cap. VII. circa fin.) & a propria incorruptibilitate non excessit: & totum incarnatum est, & totum est incircumscriptum: minoratur corporaliter, & contrahitur, & divine est incircumscriptum, non coextensa carne ejus cum incircumscripta Divinitate. In omnibus igitur, & super omnia erat, & in utero sanctae genitricis existebat, sed in ipso actu incarnationis.

DIVISIO PRIMAE PARTIS TEXTUS.

Ostenso quid Filius Dei in humana natura, & quo ordine assumpserit, hic ostendit quale sit quod assumptum est: & dividitur in duas partes. In prima parte determinat veritatem; in secunda movet quasdam dubitationes circa veritatem determinatam, ibi: *Cum autem illa caro, cujus excellentia verbis explicari non valet, antequam esset Verbo unita, obnoxia fuerit peccato in Maria, & in aliis a quibus propagatione traducta est; non immerito viri potest in Abraham peccato subjacuisse.* Prima dividitur in duas partes. In prima determinat conditionem carnis assumptae, quae fuit in ea per operationem Spiritus Sancti. In secunda determinat conditionem matris de qua assumpta est, ibi: *Mariam quoque totam Spiritus Sanctus in eam superveniens purgavit.* Circa primum duo facit. Primo movet quaestionem; secundo determinat eam, ibi: *Sane dici potest.*

Mariam quoque totam Spiritus Sanctus... purgavit. Hic ostendit conditionem matris, & circa hoc tria facit. Primo determinat conditionem ejus ante conceptionem carnis assumptae; secundo conditionem ipsius in ipsa conceptione, ibi: *Potentiam quoque generandi absque viri semine Virgini preparavit;* tertio conditionem ejus post conceptionem, ibi: *Quod autem sacra Virgo ex tunc ab omni peccato immunis exiit, Augustinus evidenter ostendit.* Circa secundum duo facit. Primo determinat quid collatum fuerit beatae Virgini in conceptione Salvatoris; secundo ex dictis quamdam conclusionem elicit, ibi: *Ex his perspicuum fit quod ante diximus.*

Hic est triplex quaestio. Prima de sanctificatione beatae Virginis. Secunda de potentia generativa qua Salvatorem concepit. Tertia de annuntiatione quae per Angelum facta est. De conditione enim carnis assumptae in sequenti parte distinctionis quaeretur.

QUAESTIO I.

Circa primum quaeruntur duo.

Primo. De tempore sanctificationis.

Secundo. De effectu ipsius. De sanctificatione enim aliorum quaestio pertinet ad quartum Librum dist. VI.

ARTICULUS I.

Utrum beata Virgo fuerit ante sanctificata quam conceptio ejus finiretur.

III. P. quae. XXVII. art. 2.

1. AD primum sic proceditur. Videtur quod beata Virgo sanctificata fuerit antequam conceptio carnis ejus finiretur. Sicut enim dicit Apostolus Rom. XI. 16. *Si radix sancta, & rami.* Sed parentes comparantur ad prolem conceptam, sicut radix ad ramos. Ergo sanctificatis parentibus Virginis, sanctificatio ad ipsam pervenisset. Sed si in parentibus sanctificata esset, sanctificatio con-

In III. Sent. Tom. III.
(1) Al. confusionis.

ceptionem ejus praecessisset. Cum ergo credendum sit ei collatum esse quicquid conferri potuit, videtur quod ante conceptionem sanctificata sit.

2. Praeterea. Bonum est efficacius ad agendum quam malum, cum malum non agat nisi in virtute boni, ut dicit Dionysius IV. cap. de divin. Nomin. Sed per peccatum primi parentis infectio originalis peccati in omnes homines pertransit. Ergo multo fortius per sanctificationem parentum beata Virgo sanctificari potuit; & sic idem quod prius.

3. Praeterea. Id quod est meritorium, gratiae sanctificationi non repugnat. Sed actus matrimonialis meritorius esse potest. Ergo in ipso concubitu matrimoniali parentum beatae Virginis ipsa sanctificari potuit.

Sed contra. Quod non est, non potest sanctificari. Sed beata Virgo non fuit antequam conciperetur in utero matris suae. Ergo non potuit ante conceptionem sanctificari.

Praeterea. Unigenito Dei Filio singularis conceptio, & partus debebatur. Sed Christi conceptio ex Virgine matre fuit sine commixtione viri. Ergo non decuit ut mater ejus conciperetur nisi per sexuum commixtionem. Sed post statum naturae corruptae non potuit esse commixtio sexuum sine libidine. Cum ergo libido illa quae est filia peccati, ex peccato primorum parentum proveniens, sit causa originalis peccati in prole, ut Augustinus dicit (XIV. de Civ. Dei cap. XXI.) videtur quod non potuit beata Virgo sanctificari nisi post conceptionem.

QUAESTIUNCULA II.

1. Ulterius. Videtur quod ante animationem sanctificata fuerit. Ambrosius enim dicit Lucae I. de Joanne Baptista: *Nondum illi inerat spiritus vitae, & jam erat spiritus gratiae.* Sed spiritus vitae anima est. Ergo in Joanne Baptista gratia animam praevenerit. Sed quod Joanni Baptista concessum est, dubitari non debet beatae Virgini concessum esse. Ergo & ipsa ante animationem sanctificata fuit.

2. Praeterea. Hierem. I. 5. dicitur: *Antequam te formarem in utero, novi te:* nec loquitur ibi de notitia qua bonos, & malos cognoscit: quia per hoc nulla prerogativa ostenderetur ipsius Hieremiae, ad quem dicta verba proferuntur. Ergo oportet intelligi de notitia approbationis. Sed haec notitia est solum bonorum, & habentium gratiam. Ergo Hieremias, antequam formaretur, gratiam habuit: ergo & antequam animaretur: quia anima non infunditur nisi formato puerperio. Ergo multo amplius ante animationem beata Virgo sanctificata fuit.

3. Praeterea. Anselmus in Libro de conceptu virginali (cap. XVIII.) dicit: *Decibat ut illius hominis conceptio de matre purissima fieret, quae ea puritate niteret qua major sub Deo nequit intelligi.* Sed major puritas fuisset in ea, si anima ejus numquam infectionem peccati originalis habuisset, quam si ad aliquod tempus habuerit, & postmodum mundata fuerit. Ergo anima illa numquam originali peccato infecta fuit. Aut igitur caro sanctificata fuit ante animationem, vel saltem in ipso instanti (1) infusionis

nis anima gratiam suscepit per quam immunis à peccato originali esset.

Sed contra. In partibus hominis est talis ordo quod anima est Deo propinquior quam corpus. Sed virtus alicujus agentis prius pervenit ad ea quæ sunt sibi propinquiora, & per ea ad magis distantia. Ergo gratia sanctificationis à Deo venit ad corpus per animam: ergo antequam animaretur, sanctificari non potuit.

Præterea. Contraria nata sunt fieri circa idem. Sed gratia sanctificationis præcipue originali peccato opponitur. Cum ergo ante animationem in prole peccatum originale non esse possit, quia proprium subiectum culpæ est anima rationalis, videtur quod ante animationem beata Virgo sanctificata non fuerit.

QUÆSTIUNCULA III.

1. Ulterius. Videtur quod nec etiam ante natiuitatem ex utero. Sicut enim dicit Augustinus ad Dardanum (epist. LVII.) *Sanctificatio qua singuli efficiuntur templum Dei, non nisi renatorum est. Nemo autem renascitur nisi prius nascatur.* Ergo nullus habet gratiam antequam nascatur. Sed sanctificatio est effectus gratiæ. Ergo beata Virgo in utero matris sanctificata non fuit.

2. Si dicatur, quod est duplex nativitas, scilicet nativitas in utero, quæ conceptio dicitur, & nativitas ex utero, quæ communiter nativitas nominatur: & beata Virginis regenerationem sanctificationis præcessit nativitas in utero, sed non nativitas ex utero: Contra. Dominus Joan. III. 7. generationem spiritualem, quæ est ex aqua, & spiritu, vocat secundam, dicens: *Oportet vos nasci denuo.* Sed si duæ nativitates carnales præcessissent, spiritualis non diceretur secunda, sed tertia. Ergo non est duplex nativitas, ut dictum est.

3. Præterea. Beatus Hieronymus (a) dicit: *Non mihi credas, si tibi aliquid dixero quod ex veteri, vel novo testamento haberi non possit.* Sed de sanctificatione beata Virginis in utero nihil dicitur in veteri vel novo testamento. Ergo non est credendum eam in utero sanctificatam fuisse.

Sed contra. Ecclesia non solemnizat nisi pro aliquo sancto. Solemnizat autem natiuitatem beata Virginis. Ergo beata Virgo sancta nata fuit. Ergo antequam ex utero nasceretur, sanctificata fuit.

Præterea. Lucæ I. 15. de Joanne Baptista dicitur: *Spiritu Sancto replebitur adhuc ex utero matris sue.* Sed plus gratiæ collatum est beata Virgini quam alicui sanctorum, ut in littera ex verbis Augustini (de nat. & grat. cap. xxxvi.) dicitur. Ergo beata Virgo adhuc in utero matris Spiritu Sancto repleta fuit: ergo & sanctificata.

SOLUTIO I.

Respondeo dicendum, quod, sicut dicit Dionysius XI. cap. de divin. Nomin. sanctitas est ab omni immunditia libera, & perfecta, & immaculata munditia: unde cum sanctificari sit sanctum fieri, oportet quod sanctificatio emundationem ab immunditia spirituali ponat, prout nunc de sanctificatione loquimur. Emundatio autem à spirituali macula, scilicet culpa, sine gratia esse non potest, sicut & tenebra non nisi per lucem fugatur: unde sanctificatio tantum ad eos pertinet qui gratia capa-

Ex Edit. P. Nicol. (a) Nec Hieronymi stylum redolet, nec ullibi occurrit apud illum; sed huic aliquo modo revocari potest quod in Aggeum cap. I. ait, *percuti gladio Dei quæ absque Scripturarum testimonio confingitur*: & in Matth. XXI. quod non habet auctoritatem de Scripturis, eadem facilitate contemni qua probari.

ces sunt: & quia proprium subiectum gratiæ est rationalis natura, ideo ante infusionem animæ rationalis beata Virgo sanctificari non potuit, &c.

Ad primam ergo quæstionem dicendum, quod nullo modo in parentibus sanctificari potuit, neque etiam in ipso actu conceptionis ejus. Condicio enim specialis personalis à parentibus in prolem non transit, nisi sit ad naturam corporalem pertinens, ut grammatica patris in filium non transit, quia perfectio personalis est. Unde & sanctificatio parentum in beatam Virginem transfundi non potuit, nisi curatum esset in eis non solum id quod personæ est, sed etiam id quod est naturæ, in quantum hujusmodi: quod quidem Deus facere potuit, sed non deuit. Perfecta enim naturæ curatio ad perfectionem gloriæ pertinet & ideo sic in statu viæ parentes ejus curati non fuerunt ut prolem suam sine originali peccato concipere possent: & ideo beata Virgo in peccato originali fuit concepta: propter quod B. Bernardus (epist. CLXXIV.) ad Lugdunenses scribit conceptionem illius celebrandam non esse, quamvis in quibusdam Ecclesiis ex devotione celebratur, non considerando conceptionem, sed potius sanctificationem; quæ quando determinate fuerit incertum est.

Ad primum ergo dicendum, quod si radix est sancta, secundum id quod est radix, & rami sunt sancti: quia *non potest arbor bona fructus malos facere*: Matth. VII. 18. unde Apostolus vult ibi probare quod si antiqui patres sancti fuerunt per fidem, & spem, populus ex eis secundum carnem descendens, sanctus erit, quando corda filiorum converterentur ad patres. Parentes autem beata Virginis radix ejus fuerunt per actum naturæ propagationi deservientem. Unde nisi natura in eis sanctificata fuisset, non potuit ex eis sancta proles concipi, sed vitiosa propter vitium naturæ in eis remanens. Non autem fuit in eis natura sanctificata.

Ad secundum dicendum, quod gratia sanctificans non omnino directe opponitur peccato originali, sed solum prout peccatum originale personam inficit: est enim gratia perfectio personalis; peccatum vero originale directe est vitium naturæ: & ideo non oportet quod gratia sanctificans à parentibus traducatur, si peccatum originale traducatur; sicut & originalis justitia, cui directe opponitur, traducta fuisset.

Ad tertium dicendum, quod concubitus quo beata Virgo concepta fuit, meritorius creditur, non per gratiam omnino purgantem naturam, sed per gratiam perficientem personas parentum: & ideo non oportuit quod in prole concepta, statim sanctitas esset, non propter repugnantiam actus matrimonii ad sanctitatem, sed propter repugnantiam vitii naturæ nondum curati.

SOLUTIO II.

Ad secundam quæstionem dicendum, quod sanctificatio beata Virginis non potuit esse decenter ante infusionem animæ, quia gratiæ capax nondum erat; sed nec etiam in ipso instanti infusionis, ut scilicet per gratiam tunc sibi infusam conservaretur, ne culpam originalem incurreret. Christus enim hoc singulariter in humano genere habet ut redemptione non egeat, quia caput nostrum est; sed omnibus

bus convenit redimi per ipsum. Hoc autem esse non posset, si alia anima inveniretur quæ numquam originali macula fuisset infecta: & ideo nec beata Virgini, nec alicui præter Christum hoc concessum est.

Ad primum ergo dicendum, quod hæc verba de Joanne Baptista dicuntur pro tempore illo quando ad ingressum matris Dei exultavit in utero quod fuit in sexto mense à conceptione ejus, ut verba Angeli ostendunt Luc. I. unde constat quod tunc animam rationalem habebat: & ideo vel per spiritum vitæ non intelligitur anima rationalis, sed respiratio exterioris aeris: vel dicitur spiritus vitæ, si de anima intelligitur, nondum inesse, quia nondum manifestabatur, per modum quo dicuntur res fieri quando innotescunt.

Ad secundum dicendum, quod loquitur de notitia approbationis, quæ quamvis sit tantum habentium gratiam, non tamen est eorum solum quando gratiam habent, sed ab æterno: unde talis notitia potuit esse Hieremiæ ante ejus formationem: non tamen sanctificatio; quæ tamen esse potuit ante egressionem ex utero: & ideo tempus notitiæ, & sanctificationis distinguit Dominus dicens: *Priusquam te formarem in utero, novi te; & antequam exires de ventre, sanctificavi te.*

Ad tertium dicendum, quod hæc puritas soli homini Deo debebatur; ut ipse quasi unicus redemptor humani generis nulla peccati servitute teneretur, cui competebar omnes à peccato redimere: unde non hanc puritatem, sed sub hac maximam Virgo mater ejus habere debuit.

SOLUTIO III.

Ad tertiam quæstionem dicendum, quod beata Virgo ante natiuitatem ex utero sanctificata fuit: quod colligi potest ex hoc quod ipsa super omnes alios sanctos à peccato purior fuit, ut ex hac littera habetur, veluti divinæ sapientiæ mater electa, in quam nihil coquinatum incurrit, ut dicitur Sap. VII. Unde cum hæc puritas in quibusdam fuisse invenitur, ut ante natiuitatem ex utero à peccato mundaretur, sicut de Joanne Baptista, de quo legitur Luc. I. 15. *Spiritu Sancto replebitur adhuc ex utero matris sue*: & de Hieremia, de quo dicitur Hierem. I. 5. *Priusquam exires de ventre, sanctificavi te*: non est dubitandum hoc multo excellentius matri Dei collatum fuisse.

Ad primum ergo dicendum, quod verbum Augustini intelligendum est de regeneratione quæ fit per legem communem, quod notatur in hoc quod dicit: *Quia singuli efficiuntur templum Dei*: hæc enim sanctificatio fit per sacramenta, quæ per ministros Ecclesiæ dispensantur, quorum operationi qui in matris uteris sunt, subjacere non possunt. Sed Deus sacramentis gratiam non alligavit: unde præter hunc modum in matris uteris aliquos quodam privilegio sanctificat.

Ad secundum dicendum, quod si regeneratio quæ est per legem communem, sumatur, oportet verbum Domini quod dicitur Joannis III. 5. *Nisi quis In III. Sent. Tom. III.*

(a) Ex Edit. P. Nicol. (a) Ut citari solebat cum hæc scriberet S. Thomas, & etiam nunc inter opera Augustini ad appendix Tom. IV. habetur; sed hæretici Auctoris est, ut ex variis ejus locis aperte patet quæst. II. XIII. XXI. XLIII. LXXX. CIX. videturque illius esse qui super epistolas Pauli commentaria scripsit perperam S. Ambrosio adscripta, Hilarii nimirum Diaconi, qui Luciferi Calaritanus schisma propagavit. Quod autem ex Lib. de perfectione justitiæ subditur, æquivalenter tantum ibi habetur, non expresse sub finem, nec alibi occurrit; ut nec in Ambrosio quod ex illo interseritur, sed in Glossa nullius nomen præferente; quamvis tale aliquid ex Goffrido Abbate Vindocinensi colligitur serm. III. de nativ. Domini, Tom. XV. Biblioth. Patrum verbis paullulum immutatis.

renatus fuerit, intelligi de natiuitate ex utero, quæ simpliciter natiuitas dicitur; & hoc ipse textus sonare videtur, cum dicit: *Ex aqua, & spiritu*. Si autem sumatur pro quacumque regeneratione gratiæ, sic oportet intelligi de natiuitate in utero. Non tamen oportet quod regeneratio spiritualis quæ est per sacramenta, secunda dici non possit: quia illæ duæ in uno conveniunt, secundum quod contra tertiam dividuntur: utraque enim illarum naturalis est, hæc vero spiritualis.

Ad tertium dicendum, quod quamvis sanctificatio beata Virginis in utero expresse in Scriptura veteris & novi testamenti non legatur; tamen pro certo haberi potest ex his quæ ibi leguntur. Si enim Joannes, & Hieremias, qui Christum prænuntiaverunt, sanctificati sunt, multo magis Virgo quæ Christum genuit.

ARTICULUS II.

Utrum beatissima Virgo per sanctificationem in utero fuerit totaliter ab originali mundata.

III. P. quæst. XVII. art. 3. & 4.

1. Ad secundum sic proceditur. Videtur quod per sanctificationem in utero Dei genitrix à peccato originali totaliter mundata non sit. Remota enim macula, reatus remanere non potest. Sed post sanctificationem originalis peccati adhuc reatus mansit in ea: quia si ante mortem Christi defuncta fuisset, divina visione caruisset. Ergo per sanctificationem à macula originali liberata non fuit.

2. Præterea. Nihil quod ad virtutem promovet, ei subtrahendum fuit cui virtutis perfectio debebatur, sed fomes ad virtutem promovet: unde & Paulo petenti à se carnis stimulum amoveri dictum est: *Virtus in infirmitate perficitur*. II. Cor. XII. 9. Ergo cum matrem Dei summa virtutis perfectio deceret, fomes ab ea per sanctificationem removeri non debuit.

3. Præterea. In littera Magister dicit, quod caro Christi, antequam conciperetur, obnoxia fuit peccato, sicut & reliqua caro Virginis. Sed caro non est peccato obnoxia nisi ratione fomitis. Ergo per sanctificationem in utero fomes ab ea remotus non fuit.

4. Sed contra. Beata Virgini aliquid ultra legem communem conferendum fuit. Sed sanctificatio quæ fit per legem communem, aufert culpæ maculam, fomite remanente. Ergo in beata Virgine fomitem ex toto removit.

5. Præterea. Corruptio fomitis est causa quare dicere non possumus: Peccatum non habemus: hoc enim Adam in primo statu dicere potuit. Sed, ut ex littera habetur, beata Virgo hoc dicere potuit. Ergo in ipsa fomes non fuit.

QUÆSTIUNCULA II.

Uterius. Videtur quod per sanctificationem in utero, immunitatem à peccato actuali consecuta non sit. Sicut enim dicit Augustinus in Lib. de Quæst. vet. & nov. testam. (a) (quæst. LXXIII.) Maria, per quam